

ORFEÓ VILANOVÍ: TRENTA ANYS (1969-1999)

Una història antiga

L'Orfeó Vilanoví celebra el seu trentè aniversari. De fet, el període objecte de commemoració correspon pròpiament a la refundació d'aquesta històrica entitat que té les arrels més de cent anys enrere.

Al segle XIX es popularitzaven les societats corals de la mà d'en Josep Anselm Clavé. Arreu del país apareixien Cors d'en Clavé formats per personal d'extracció obrera. El 1860, membres de la dissolta societat coral La Paloma; Eusebi Bertran, el seu promotor, i gent del Centro Instructivo, organitzaven el grup coral Orfeón Villanovés. Dos anys després la societat es convertiria en La Unión Villanovesa.

Després d'aquesta primera i fugaç aparició, no serà fins el 1906 en que grups vinculats a moviments obrers i de vocació catalanista tornaren a plantejar-se la formació de l'Orfeó Vilanoví. Aquest és constituïa el 1907. Tres anys després s'aixecava el magne edifici del carrer Sant Antoni promogut pel melòman i mecenes local Josep Ferrer-Vidal i Soler.

Des d'un primer moment, l'Orfeó Vilanoví va organitzar al seu estatge social tota mena d'activitats musicals i culturals: concerts, representacions teatrals, sarsueles, balls homenatges ...

L'Orfeó subsistí fins a les portes dels anys quaranta en que els efectes de la guerra civil, la disgregació dels seus membres i altres vicissituds feren desaparèixer l'entitat.

En repetides ocasions la nostra societat coral aparegué referenciada a la Revista Musical Catalana, des de la seva fundació fins l'any 1936.

Miquel Altadill ens assenyala quins foren els membres de la darrera junta constituïda el 18 de febrer de 1935: Miquel Altadill, president; Pere

Morgades, sots-president; Joan Soler, secretari; Francesc Hurtado, sots-secretari; Joan Alemany, tresorer; Salvador Alemany, comptador; Antoni Salleras, bibliotecari, i Ventura Mestre i Josep Maria Cruells, vocals.

La represa. La Coral Flonc

A les darreries dels seixanta, aprofitant les possibilitats d'un tímid oberturisme i les esclatxes del tardofranquisme s'incrementen les diferents iniciatives culturals i educatives. És en aquest context que en l'àmbit de les escoles Llebetx i Cossetània neix la coral infantil L'Estrop, dirigida per Mª Àngels Ràfols. El 1969 pares i mares dels nens i nenes de l'Estrop decideixen la formació d'una coral adulta. Aquell embrió definitiu de l'Orfeó Vilanoví duia per nom Coral Flonc, nom de reminiscències marineres a proposta del pescador Josep Ayza.

Inicialment s'evità la històrica denominació d'Orfeó Vilanoví, per evitar possibles problemes respecte al drets o registre legal per part dels membres de l'entitat predecessora.

La Coral Flonc feia la seva primera actuació pública amb motiu de la segona trobada de corals del Penedès el 10 de maig de 1970 a La Múnia. Aleshores, el grup que dirigia Mª Àngels Ràfols fou presentat com a Coral de Vilanova. L'acompanyaven en aquella ocasió les corals de Llorenç del Penedès, l'Arboç, la Bisbal del Penedès, La Múnia, Calafell, Vilafranca del Penedès i El Vendrell.

En aquells anys, a la recta final de la dictadura franquista, la coral va patir alguns dels problemes propis de les restriccions imposades per la manca de llibertats. En una ocasió, en un assaig al local del carrer Sant Gervasi foren recriminats pel sereno en tant que aquella concentració excessiva de gent vulnerava la normativa reguladora del dret de reunió. Així mateix, un altre vegada, assajant a la rectoria hagueren de presentar-se com a membres del

Cor Parroquial davant de la Guàrdia Civil. Una altra possibilitat, probablement, no hauria estat acceptada.

La Coral Flons fou l'encarregada d'organitzar el IIIr. aplec de Corals del Penedès a Vilanova i la Geltrú. L'acte es dugué a terme el 16 de maig de 1971 al teatre Apol·lo amb la participació de la formació vilanovina sota la nova direcció de Marc Martínez. Es tractaria amb tota seguretat d'un dels darrers actes públics que acollia el vell teatre de la Rambla dels Josepets.

Orfeó Vilanoví, definitivament

En reunió celebrada el 5 de maig de 1976 es prenia la decisió de canviar el nom de Coral Flonc pel definitiu d'Orfeó Vilanoví, més d'acord amb la natura de l'entitat, la tradició històrica i l'afany de continuar-la i revitalitzar-la. N'eren president i director, Jordi Borbonés i Marc Martínez, respectivament. Alguns membres de la primera Junta de l'entitat en aquella etapa de represa i sota la direcció de Jordi Borbonés foren: Bonaventura Orriols com a sots-president; Agustí Caba, Oleguer Arnau o Pau Guasch, entre altres.

Després de la presidència de Jordi Borbonés, el seguiren en aquest càrrec: Agustí Caba, Àlex Arnau, Amali Amell i Mª Cinta Roset. En aquests mateix sentit, han estat responsables de la direcció del grup coral en aquests darrers trenta anys: Àngels Ràfols, Marc Martínez, Jordi Torrents, Isabel Pla i Josep Mª Vidal.

Cal esmentar que en l'inici de la formació i assessorats per Francisco Vidal i Balcells, a efectes de dotar-se d'un fons econòmic, es promogué la figura del soci protector amb una quota anual. El mateix Vidal fou el primer en apuntar-s'hi. A casa seva s'hi feien les primeres reunions i fou també ell qui, amb els anys, va explicar a la Victòria Canyelles els detalls del pretèrit carnaval de l'Orfeó, base necessària per retrobar-se de nou amb la festa:

indumentària, bandera i altres aspectes.

Als primers anys vuitanta s'encetava el debat intern respecte la conveniència de que l'entitat participés en el Carnaval. Els sectors més joves eren favorables a aquesta darrera opció, mentre altres opinions consideraven les dificultats de compaginar l'activitat coral amb la participació al Carnaval.

L'Orfeó s'estrenava al carnaval vilanoví de l'any 1980 prenent part activa a l'Arrivo, la Rua i el Vidalot.

El 1982 l'entitat s'incorporava també a Les Comparses, mentre que el 1986 protagonitzava la recuperació del Moixó Foguer.

Tornant a l'activitat que li és pròpia, el 1 de juny de 1980 l'Orfeó Vilanoví era l'entitat encarregada d'organitzar el XIIè. Aplec de Cant Coral Penedès-Anoia-Garraf. L'acte, amb la participació de deu corals, va tenir com a seu el Pavelló Municipal d'Esports. L'interior del Pavelló fou guarnit i decorat a semblança d'un envelat amb el propòsit, també, de millorar les condicions acústiques del recinte.

En aquella ocasió solemne l'Orfeó Vilanoví hi participà amb uns setanta cantaires, assolint l'organització un èxit destacable. El capítol més espectacular de la vetllada comptà amb l'actuació simultània de més de quatre-centes veus sota la direcció de Manuel Cabero.

A plena activitat

Des del 1988 i durant deu edicions ininterrompudes l'Orfeó ha organitzat les tradicionals Jornades de Cant Coral.

La Coral Sant Jordi, dirigida per Oriol Martorell, actuà a Vilanova i la Geltrú amb motiu de la cloenda dels actes commemoratius del vintè aniversari de l'orfeó local.

L'any 1998 l'Ajuntament atorgava a l'Orfeó Vilanoví el diploma de reconeixement de la ciutat, textualment “per la seva tasca com a primera

institució coral moderna de la ciutat que ha sabut combinar les seves activitats musicals amb la participació de la vida vilanovina”.

Certament, les activitats de l'entitat en aquests darrers trenta anys no s'han centrat exclusivament en els esdeveniments de caire musical. L'Orfeó s'ha integrat plenament en la vida ciutadana participant en diferents actes i activitats cíviques: Setmana del Mar, Aplec de tardor, festivitat de Sant Antoni, Concert de Nadal, i la seva contribució habitual en diferents inauguracions, homenatges i commemoracions de tota mena.

Algunes d'aquestes actuacions han esdevingut clàssiques dins el programa anual de la coral, com són el concert de Nadal, o la participació a la Setmana Santa o la Diada de l'11 de setembre.

Així mateix, l'Orfeó Vilanoví ha tingut una participació activa i constant a tots els aplecs en que s'ha demanat la seva presència i col·laboració.

Cal entendre que el paper social de l'Orfeó Vilanoví, com el de moltes altres entitats, ha anat sempre més enllà de la seva tasca de divulgació coral, musical i cultural, assolint reptes de participació i compromís amb la ciutat i la col·lectivitat.

La presència pública no ha descuidat tampoc l'activitat interna i, afegits als necessaris i periòdics assaigs, s'han de comptar una bona colla de sopars de final de curs i altres celebracions privades de tota mena.

Un altre factor de consolidació de la convivència i l'amistat dels seus integrants, i alhora un element de promoció exterior, han estat les actuacions de l'Orfeó lluny de casa. A part de les moltes intervencions en diferents pobles i comarques de Catalunya cal esmentar sortides a altres indrets: Mallorca, Aragó, Itàlia, França, Euskadi, Navarra, i actuacions singulars com la que es va fer a Televisió Espanyola.

En referir-se a la importància dels assaigs, cal parlar d'una de les angúnies perennes que sempre han acompanyat l'Orfeó, la manca d'un lloc estable on

assajar. En aquests trenta anys ha calgut fer un forçós periple per diferents locals de trobada i preparació. Amb aquest objectiu s'han utilitzat diferents espais: l'antiga Escola Llebetx del carrer de Sant Gervasi, la rectoria de Santa Maria de la Geltrú, el local parroquial de Sant Antoni –fins que es va cremar el juliol de 1981–; el Círcol Catòlic, el Conservatori Municipal Mestre Montserrat de la Plaça de la Vila, i Can Pahissa.

L'Orfeó Vilanoví ha format i forma part de la Federació Catalana d'Entitats Corals (FECEC), un aspecte que li ha permès de gaudir d'oportunitats de intercanvi força interessants. Es tracta d'una opció per fer arribar a la ciutadania espectacles que, pel seu origen, cost i altres dificultats, resultaria molt difícil o pràcticament impossible d'organitzar.

Avui, l'Orfeó disposa d'un repertori de més de 400 peces o partitures, una xifra gens menyspreable.

La Coral Cataifa fou una iniciativa pensada per a la formació coral de joves promeses i, alhora, assegurar el relleu generacional de l'entitat. El projecte no tingué la continuïtat desitjada.

L'Orfeó Vilanoví ha aprofitat per commemorar solemnement aquests trenta anys de la darrera etapa d'aquesta històrica entitat. Es va muntar una exposició retrospectiva al Centre Cívic de Sant Joan, un sopar commemoratiu i l'organització de l'activitat Corals 2000 amb la FECEC.

Trenta anys són un bagatge significatiu, però avui, i més que mai, aquesta fita esdevé també el símbol d'un profitós present i d'una sòlida projecció en el futur. Que sigui per molts anys.

Albert Tubau

(Treball publicat al llibre “Orfeó Vilanoví: més de trenta anys de cant coral” editat per l'entitat el 2002)